

— Νομίζετε λοιπὸν ὅτι ἡ Λευκὴ εἶναι ὀπωσδήποτε ἀναμεμιγμένη εἰς τὸ τρομερὸν τοῦτο δράμα; ἠρώτησε τέταρτός τις μὲ φωνὴν δειλὴν καὶ περιφέρον περὶ τοὺς συνομιλοῦντας βλέμματα δύσπιστα καὶ ὑποπτα.

— Καὶ ποῖος ἠξεύρει; ἐπανελάβεν ὁ πρῶτος κινῶν τὴν κεφαλὴν.

— Πᾶ! προσέθηκε νεκρὸς τις κύριος μετὰ πικροῦ γέλωτος, εἴαν ἡ δούκισσα εἶχε τύψεις συνειδότος, τὰς ἀφῆκεν ὅλας εἰς τὸ Πρατολῖνον, ἐστὲ βέβαιοι.

Ὁ ξένος δὲν ἠθέλησε ν' ἀκούσῃ περισσότερα καὶ στραφεὶς ἔγινεν ἀμέσως ἀφαντοῦς μεταξὺ τοῦ πλήθους.

Ἐν τούτοις ἡ συνοδία εἶχε φθάσει εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας ὅπου οἱ ἐστεμμένοι σύζυγοι ἔμελλον νὰ λάβωσι τὴν νυμφικὴν εὐλογίαν. Ἀκολουθουμένη ὑπὸ λαμπρᾶς συνοδίας κυριῶν καὶ ἀδελφῶν, ἡ Λευκὴ κατέβη τῆς ἀμάξης, καὶ βαθεῖα σιωπῇ, πηγάζουσα ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς ἐπισημότητος τῆς στιγμῆς ἐκείνης, διεδέχθη τοὺς φαιδροὺς ἀλαλαγμοὺς τοὺς συνοδεύσαντας αὐτὴν μέχρι τοῦ μέρους τούτου, ὅταν αἴφνης κραυγὴ ἀγωνίας καὶ θλίψεως ἀντήχησεν εἰς τὸν ναόν: Εἶναι αὐτὴ! εἶναι αὐτὴ! . . . ἔκραξε φωνὴ ἀπηλπισμένη. Καὶ διαφυγὼν τὰς χεῖρας τῶν στρατιωτῶν οἵτινες ἠθέλον νὰ τὸν κρατήσωσι, νεανίας τις ἔπεσε παράφορος εἰς τοὺς πόδας τῆς δούκισσας καὶ ἐκύλισε λειπόθυμος εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ νάρθηκος.

Εἰς τὴν κραυγὴν ἐκείνην, ἡ ὠραία Βενετὴ ἐστάθη πορφυροῦς χρωματισμὸς διηλθεν ὡς ἀστραπὴ ἐπὶ τῶν ἀχρόων παρειῶν τῆς· εἶδε τὸν ξένον μετὰ ψυχροῦ οἴκτου καὶ ἐπανελάβεν ἠσύχως τὴν πρὸς τὸν ναὸν πορείαν τῆς.

VII

Τὴν ἐπιούσαν ὀμίλλας περιέργων ἴστατο ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἄρνου· τὰ κύματα εἶχον ρίψει ἐκεῖ πρὸ ὀλίγου τὸ πτώμα νεανίου τοῦ ὁποίου τὸ στῆθος ἦτο ἠνεωγμένον ὑπὸ τριῶν πληγῶν ἐγχαιριδίου.

Ὁ δυστυχὴς δὲν ἔφερεν ἐφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν σημεῖον δυνάμενον νὰ τὸν καταστήσῃ

γνωστὸν. Ἐν τούτοις γραΐά τις τὴν ὁποίαν ὡς ἐκ τῶν πτωχικῶν ἐνδυμάτων τῆς ἠδύνατό τις νὰ ἐκλάβῃ ὡς ἀπλὴν ὑπηρέτριαν, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν παρετήρησε μετ' ἀδιαφόρου ἀταραξίας τὸ πένθιμον ἐκεῖνο θέαμα, ἐμακρόνθη ψιθυρίζουσα τὸ ὄνομα τοῦ Εὐγενίου Ῥάγη. Ἠρπασαν ἀπλήστως τὸ ὄνομα ἐκεῖνο· φεῦ! τοῦτο μόνον σχεδὸν ἔμενε, κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, ἐξ ἐκείνου ὅστις ὑπῆρξεν ὁ ἥρωὸς ἡμῶν.

Ποία ἡ αἰτία τοῦ προώρου ἐκείνου τέλους; ὁ θάνατος ἐκεῖνος ἦτο ἄρα γε ἐκούσιος ἢ ἐδόθη ὑπὸ ἐχθρικῆς χειρός; Τοῦτο ὑπῆρξε καὶ θὰ ὑπάρχῃ διὰ παντὸς ἀνεξήγητον μυστήριον.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΡΕΜΒΑΣΜΟΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

ΤΗΣ

ΜΑΡΙΑΣ ΠΙΚΕΡΝΗ

τὸ γένος Μωραϊτίνη.

(Ἐνῆχμα καὶ τέλος)

Ε΄.

«Τὰ τέκνα μου!» ἀνέκραξε μὲ τόνον ἀσυνήθη,
Καὶ τὴν λευκὴν ἐξεταίνεν εἰς τὸ κενὸν ἀγκάλην.
«Ποῦ εἶναι, ποῦ;» καὶ κλίνουσα εἰς τ' ἀσθενῆ τῆς ἤθη,
«Τὰ τέκνα μου! ἀνέκραξε, τὰ τέκνα μου καὶ πάλιν.
«Ἐλένη καὶ Εὐγένιε!» ἐφώνει τεθλιμμένη,
Κ' ἡ πόλις ἔχει τῶν νεκρῶν: «Εὐγένιε, Ἐλένη! . . .»

«Νεκρὰ, τῇ εἶπον, δόστηνος, κ' ἡ μητρικὴ καρδιά,
«Εἶναι κ' ἐκείνη φίλαυτος ὡς αἱ λοιπαὶ ἀκόμα;
«Θέλεις νὰ τελευτήσωσι τὰ τέκνα σου, Μαρία,
«Καὶ εἰς τὸν τάφον τὰ καλεῖ τὸ μητρικὸν σου σῆμα;»
Ἐστράφη μ' εἶδεν ἐκπληκτος, ἐδίστασεν, ἐστάθη,
Δὲν μὲ ἀπήντα' ἔδλεκε τοῦ μνήματος τὰ βάλθη.

Κατόπιν: «Θέλω!» ἔκραξε, θανάτου ὀχροτέρα,
«Τὰ δυστυχῆ μου ὀρφανὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄς κλείσων.
«Δὲν θέλω ξένην νὰ καλοῦν τὰ χεῖλη των μητέρων,
«Κ' ἐμὲ νὰ παύσωσιν ἀγαποῦν, κ' ἐμὲ νὰ λησμονήσωσιν
«Ματαίως κάτω ἄτεκνος τὰ ὄμματά μου κλείω'
«Μήτηρ καὶ τέκνα εἶναι ἕν, δὲν τέμνονται εἰς δύο.

«Χωρεῖμαι, ἠκολούθησε, κ' εἰ τρεῖς εἰς τὸ μνημεῖον»
 «Ὡς ἔλθουν μὲ τὴν μητρικὴν νὰ ἐνωθῶσι κόνιν»
 «Θὰ μεταβάλλω εἰς θερμὴν κοιτίδα τὸ φορεῖον,
 «Καὶ τὴν σκοτίαν τῆς νυκτὸς θ' ἀπλώσω ὡς σινδόνην.
 «Πόσον ὄρατα θέλομεν ὑπνώττει ἠνωμένοι!
 «Ξένης μητρὸς πλειότερον μήτηρ νεκρὰ θερμαίνει.

«ὦ, φέρε μὲ τα! ἔκραξε μὲ ἀγωνίαις στόνον.
 «ὑπνώττουσιν πάντες οἱ νεκροὶ... ὅμως ἐγὼ νὰ κλείσω
 «Τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲν δύναμαι... ὦ, νὰ τὰ ἴδω μόνον,
 «Μίαν στιγμὴν νὰ τὰ ἴδω καὶ λάβω τα ὀπίσω!»
 Καὶ τῆς φωνῆς τῆς κλαυθμηρῶς ἤκουστο ὁ ἦχος·
 Πλὴν διεκόπη κ' ἔκραξε βιγνήσασα· «Τί ψυχῆς!»

«Βλέπεις, τῇ εἶπα κατηφῆς, νεῖνις τεθνηκυῖα,
 «Ὅποιον ψυχὸς τῶν νεκρῶν αἰσθάνεται τὸ σῶμα;
 «Ἄρες λοιπὸν νὰ ζήσωσι τὰ τέκνα σου, Μαρία,
 «Καὶ νὰ τὰ θάλῃ τῆς ζωῆς ὁ ἥλιος ἀκόμα.
 «Κοιμῶ, ὦ μήτηρ δυστυχῆς, κοιμῶ ἡσυχωτέρα,
 «Τὴν Θεοτόκον ἔχουσι τὰ ὄρφανὰ μητέρα.»

Βαθὺν ἀφῆκε στενυγμὸν τὸ κάτωχρον τῆς στόμα,
 Καὶ μ' εἶδε πόσον κατηφῆς καὶ πόσον ἀλλοκότως,
 Ὡστε ἠσθάνθη δάκρυον ἐλέους εἰς τὸ ὄμμα·
 Σιωπηλῆ διέμενε εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκοτός,
 Καὶ μ' εἰσέβη πάντοτε χωρὶς νὰ μοὶ λαλήσῃ·
 Ἡ μήτηρ δὲν ἠδύνατο εἰσεῖν ν' ἀπαντήσῃ...

Πλὴν τέλος ἐψιθύρισε περίλυπος «Ὡς ζήσουν!
 «Τὸ ζεύγος τῶν ἀγγέλων μου ἢ γῆ θὰ τὸ παγώσῃ
 «Νὰ μὴ τὸ δώσῃ ὁ Θεὸς τὸ μνημα νὰ γνωρίσουν,
 «Οὐδὲ τὸ ψυχὸς τὸ δριμύ αὐτὸ νὰ αἰσθάνθῃσι...
 «Μόνον ἐγὼ ἄς σήπωμαι, ἀρκεῖ νὰ μ' ἐνθυμῶνται,
 «Κ' ἐνίστη τὴν δύσμοιρον μητέρα νὰ λυποῦνται!»

Καὶ πρὸς τὴν πόλιν βλέπουσα μ' ἀνέκρασον ἑδύνη,
 Εἶπεν «Ἐκεῖ τὰ τέκνα μου ὑπνώττουσιν ἡρέμα!
 «Πλὴν τώρα εἰς τὴν ἔρημον καὶ ὄρφανὴν τῶν κλίνην,
 «Δὲν ἀγρυπνεῖ ὡς ἄλλοτε τὸ μητρικὸν μου βλέμμα...
 «Ἀνέγερθούν; ἂν τῆς μητρὸς ζητήσουν τὴν ἀγκάλην;
 «ὦ τέκνα μου! ἀνέκραξε μετὰ λυγμῶν καὶ πάλιν.

Ἄλλ' αἴφνης τρεῖς φωνὴ γλαυκὸς ἀντήχησε, καὶ τ' ὄμμα
 Τῆς τεθνηκυῖας ἔστρεψε περίφοβον καὶ πλάνον·
 Ὡς νέα λευκὴ ἔκλινε τὸ λιγυρὸν τῆς σῶμα,
 Κ' ἡ κόμη ἐκομμάτισεν ἐπάνω τῶν σαβάνων.
 «Μὲ κράζουσι κάτω,» ἔκραξε στενάζουσα βαθέως·
 «Καὶ ὅμως πόσον εἶν' αὐτὸς ὁ οὐρανὸς ὄρατος!...

Καὶ τῶν ἀστέρων ἔβλεπε τὴν λάμψιν μ' ἀπληστίαν·
 Ἐθάβρεις ἔτι ἤθελε μαζὶ τῆς νὰ τοὺς λάβῃ,
 Καὶ φῶς εἰς τοῦ μνημείου τῆς νὰ χύσῃ τὴν σκοτίαν·
 Οἶμοι! τοῦ τάφου ποῖον φῶς τὰ σκότῃ ποτὲ παύει;..
 Κατὰ τὸ ἄστρ' ὑστερον ἐστράφη· ἐκεῖ κάτω,
 Τῶν ὄρφανῶν τῆς ἢ δυὰς μακρὰν τῆς ἐκοιμᾶτο!

ΣΤ'.

Κραυγὴ καὶ πάλιν τῆς γλαυκὸς ἠκούσθη ἀπαισία·
 Μὴ ἦτο Χάρωνος φωνή, μὴ σάλπιγξ ἐνταφίς;
 Βημάτων ἦγον ἤκουσα βωθὸν καὶ τεθλιμμένον,
 Καὶ εἶδα σάβανα πολλῶν νεκρῶν προσερχομένων.
 Μ' ἠτένιζον κ' ἐθάδιζαν μὲ ὑπνοβάτου βῆμα,
 Καὶ κατεκλίνετο εἰς εἰς εἰς τὸ ψυχρὸν τοῦ μνημα...

Ἐμπλεως τρόμου ἔστρεψε πρὸς τὴν νεκρὰν Μαρίαν,
 Ἄλλὰ δὲν εἶδον τὴν λευκὴν ἐκείνην ὀπτασίαν·
 Μόνον τοῦ κρύου τάφου τῆς ἐσεῖστο τὸ χῶμα,
 Κ' ἤκουσα στόνον ὑστατον μίαν φοράν ἀκόμα.
 Ἄλλοίμονον! κ' ὑπὸ τὴν γῆν στενάζομεν εἰσέτι,
 Κ' εἶναι ζωῆς συνέχεια τοῦ μνηματος τὰ ἔτη!

Εἰς τὴν σταυρὸν τοῦ τάφου τῆς μὲ εὔρεν ἡ ἡμέρα.
 Πλήρης φῶτος ἀνέτειλεν ἡ Καθαρὰ Δευτέρα,
 Καὶ ἦχος κώδωνος γλυκὺς εἰς προσευχὴν ἐκάλει·
 Πλὴν τὴν ἡμέραν τὴν σεπτὴν ἐξῆδριζε κρεπάλη...
 Μὲ τὴν φωνὴν τοῦ κώδωνος ἠνοῦντο παραφώνως,
 Τυμπάνων κρότοι, καὶ αὐλοὶ ἀνέροι συγγρόνως.

Ἄφεις τοὺς τάφους ἔβαινα μὲ κουρασμένον βῆμα,
 Πλὴν εἰς τὰς στήλας τοῦ Διὸς ἀνθρώπων εἶδα κῆμα.
 Οἶμοι! πληθὺς χριστιανῶν, οὐχί! πληθὺς δαιμόνων,
 Ἐφαλλον ἄσματ' ἀσεβῆ μὲ ἀναιδείας τόνον.
 Κ' ἦτο ἐμπρὸς τῶν ἢ κοιλάς τῶν τάφων ἡ ἀγία,
 Κ' εἶχε τὰς θύρας ἀνοικτὰς ἐκάστη Ἐκκλησία....

Συννεφωμένος, ἀπελπίς, καὶ μὲ σιγὴν βαθεῖαν,
 Διέσχισα μ' ἀποστραφὴν τὰ θορυβοῦντα σμήνη,
 Κ' εὔρεθην πέραν τῶν Σπηλιῶν εἰς ἔρημον πλατεῖαν·
 Ἄ, ποῖα ἔπνεεν ἐκεῖ οὐράνιος γαλήνη!
 Ἀνέπνευσα κ' ἐθάδισα εἰς στίχους κοπαρίστων·
 Μὲ εἶχε φέρε: δύσπνοϊαν ἢ θέα τῶν μεθύσων!

ΔΧΙΛΛΕΓΕ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Τῆ ΚΥΡΙΑ Π. Ρ...

Πτωχὴ μου φίλη! διατί μαραίνεσαι, εἰπέ μοι,
 Καὶ φεύγουσα ἢ εὐσμος φυλαβρεῖ ζωὴ σου;
 Ἡ ὑπαρξίς σου διατί ὡς ἄνθος μύρτου τρέμει,
 Καὶ κατ' ὀλίγον κλείουσι οἱ νέοι ὀφθαλμοί σου;
 Τί ἔχεις τί καὶ ὠχρίσας; τί ἔχεις καὶ λυπεῖσαι,
 Κ' ἐπιθυμεῖς τὸν θάνατον κ' ἐμὲ δὲν ἐνθυμεῖσαι;

Λοιπὸν δὲν μ' ἔχεις τίποτε; λοιπὸν μηδὲν σοῦ εἶμαι!
 —Ὅστις οὐδένα ἀγαπᾷ, αὐτὸς τὸ φῶς ἀφίνει...—
 Ὡς ἄθυρμα ἀσήμαντον ἐνώπιόν σου κεῖμαι,
 Καὶ ἡ ψυχὴ σου δι' αὐτὸ τὸν θάνατον προκρίνει...
 Ἄν μὲ ἠγάπας ἤθελες ἐπιθυμεῖ νὰ ζήσῃς·
 Δὲν μ' ἀγαπᾷς καὶ δι' αὐτὸ ποθεῖς νὰ τελευτήσῃς!

Τί ἔχεις, τί; Μὴ τὸν νεκρὸν ὅστις κοιμᾶται κάτω
 Ἐπόθησας; Μὴ δι' αὐτὸ βιάζεσαι νὰ φύγῃς;
 Μὴ σ' ἐνοχλεῖ ὁ ἔρωσ μου καὶ μήπως σὲ ταράττω;
 Πολλάκις σ' εἶδον στεναγμὸν ἀκούσιον νὰ πνίγῃς,
 Πολλάκις σ' εἶδον μ' ἐνδακρυ νὰ μ' ἀτενίζῃς ὄμμα,
 Ὡς νὰ μὲ λέγῃς «ἀγαπῶ ἐνός μνημείου χῶμα!...»

ὦ, εἶθε, εἶθε, ὁ Θεὸς νὰ εἶδεν, ὦ φίλη,
 Ἐγὼ νὰ ἤμην ὁ νεκρὸς ὁ ὄλθιος ἐκεῖνος...
 Θὰ ἔζων εἰς τὰ στήθη σου κ' εἰς τὰ πιστὰ σου χεῖλη,
 Ὡς ζῆ εἰς ὕδωρ δροσερὸν ὁ μαραμένος κρίνος...
 Οὐδέποτε ἐφθόνησα τῶν οὐρανῶν τὸ δῶμα,
 Ὅσον ἐζηλοτύπησα ἐνός μνημείου χῶμα!...

Ἰανουάριος 1870. ΔΧΙΛΛΕΓΕ ΠΑΡΑΣΧΟΣ